

چین، اروپا و آمریکا طراحی های جدید علمی خود را مبتنی بر استقلال پیش می برند

اندیشه «دفاع» چگونه محور توسعه فناوری شد؟

فرهنگستان
دانشگاه

WWW.FDN.IR

دکتر طهرانچی در کنگره بین المللی

اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری تاکید کرد

بازگشت به حکمرانی علم

و حکمت بنیان مبتنی بر قرآن

دکتر طهرانچی در کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری تاکید کرد بازگشت به حکمرانی علم و حکمت بنیان مبتنی بر قرآن

کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد با حضور مصطفی رستمی رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دکتر محمد مهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد، محمد شریفانی مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد و علی عباسی رئیس جامعه المصطفی العالمیه در سالن شهید مطهری سازمان مرکزی برگزار شد.

رونمایی از کتاب «سلسله منسورات کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای»

در ادامه این مراسم از کتاب سه جلدی «سلسله منسورات کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای» که چکیده مقالات دانشگاه آزاد است و به همت محمد علی رضایی اصفهانی، محمد امینی تهرانی و محمد رضا حقیقت سمنانی گردآوری شده رونمایی شد. در این مراسم از فائزه سادات عظیم زاده دربیلی، حامد فتحعلیانی، سیدرضا موسوی و طیبه زارعی به عنوان نویسندگان مقالات برتر تقدیر به عمل آمد. همچنین از برگزار کنندگان این کنگره از جمله دکتر طهرانچی رئیس اولین اجلاس کنگره، محمد علی رضایی اصفهانی دبیر علمی کنگره، یوسف موسوی دبیر اجرایی کنگره، محمد شریفانی دبیر اولین اجلاس کنگره قدرانی شد. کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری در دانشگاه آزاد توسط دانشگاه آزاد و جامعه المصطفی العالمیه با همکاری بیش از ۱۸۰ مرکز علمی در راستای اجرای تفاهتنامه همکاری دانشگاه آزاد و جامعه المصطفی العالمیه و در ۱۵ محور با موضوعات قرآنی برگزار شد.

دکتر محمد مهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در نخستین کنگره بین المللی اندیشه های قرآنی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای که صبح روز گذشته در سالن شهید مطهری سازمان مرکزی دانشگاه آزاد برگزار شد با قدردانی از دست اندرکاران برگزاری این کنگره گفت: «ان شاء الله بتوانیم از طریق مطلب ویژه ای و با پرداختن به اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری که می تواند نوعی نگاه جدید و آوردن قرآن به سفره زندگی باشد اقدام شایسته ای انجام دهیم.» وی خاطرنشان کرد: «بر اساس ۳۰ سوره قرآن ما مورد گلابه پیامبر مکرم اسلام (ص) واقع می شویم؛ چراکه قرآن را در زندگی مان مهجور گذاشته ایم. مهجور گذاشتن قرآن ابعاد مختلفی دارد و باید تلاش کنیم آن را از مهجوریت خارج کنیم. واقعیت این است که قرآن، «مادیه الله» یا سفره ای است که می توانیم بر سر آن بنشینیم یا فرهنگستان و ادبستان است که با تمسک و ابتناء به آن می توانیم تعلیم و تربیت، سبک زندگی، حکمرانی و سایر امور را مبتنی بر آن پایه گذاری کنیم.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به حدیث امیرالمومنین (ع) گفت: «قرآن کریم فقط حدیث گذشته و متوقف به گذشته نیست، بلکه علم آینده است که سخن از گذشته در آن وجود دارد و دوی درد و باعث نظم و ساماندهی است. نکته قابل تامل درباره قرآن این است که کتاب هدایت است اما اشاره های جدی به پدیده های انسانی، طبیعی و اجتماعی دارد. همچنین گزاره های زندگی ساز و درهم تنیدگی حکمرانی و سبک زندگی در قرآن کریم وجود دارد که باید آنها را استخراج کرد. البته نوع برخورد با قرآن نباید فقط «نقلی» باشد یعنی باید با قرآن ضمن بهره گیری از همه ارکان شناخت (سمع، ابصار و افئده) برخورد کرد.» دکتر طهرانچی با اشاره به مفاهیم «جامعه دانش بنیان»، «اقتصاد دانش بنیان» و «حکمرانی دانش بنیان» گفت: «امروزه این مفاهیم زیاد شنیده می شود. این سوال پیش می آید که آنچه قرآن برای ما به عنوان الگو تعیین کرده، این مفاهیم است یا فراتر از آنها؟ وقتی به حکمرانی یا سیاست مدن نگاه می کنیم، می بینیم دارای چیستی، چرایی و چگونگی است اما عمدتاً ما در چگونگی یا حداقل در مفهوم چیستی به اندیشه می پردازیم و به چرایی که پارادایم، مکاتب، رویکرد، نظریه ها، اهداف و گزاره هاست کمتر عنایت داریم.» وی با بیان اینکه ما در حکمرانی سیاست گذاری را وارد، برنامه ریزی را تقلید و قالب ها را الگوبری کرده ایم، تصریح کرد: «در ادامه این مسیر که به قوانین می رسمیم، می خواهیم بررسی کنیم که آیا با قوانین شرح مطابق است یا خیر، درحالی که در حکمرانی باید در چرایی تأمل کرد. چرایی مانند ریل و چگونگی مثل قطار است و قطار در هر ریلی قرار بگیرد، مسیر آن را طی می کند و این نکته بسیار مهمی است. به همین دلیل وقتی تمایز جمهوری اسلامی ایران با دیگر کشورهای مسلمان را می بینیم متوجه می شویم که بحث بر سر ریل است نه چگونگی و اینکه چگونه ریل را بنا نهاده ایم، بحث اصلی است.» رئیس دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «وقتی سخن از حکمرانی می شود، سیاست گذاری، برنامه ریزی و قانون گذاری در حوزه های سلامت، فرهنگ، اقتصاد، سیاست، محیط زیست، دفاع و امنیت، علم و فناوری و امور اجتماعی را در بر می گیرد. البته سیاست گذاری انتخاب بین چند راه است و امور اداری متفاوت و غالب بر آن است.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «وقتی به چرایی نگاه می کنیم، می بینیم در سیاست گذاری، فلسفه ها، مکاتب و رویکردهای متعدد و متفاوتی وجود دارد و نکته مهم این است که فلسفه و رویکرد سیاست گذاری بسیاری از نظامات، ناخواسته تقلید از آنچه در

غرب پرورش یافته، است.» رئیس دانشگاه آزاد با طرح این سوال که آیا علم می تواند بر سیاست گذاری حاکم شود، به سوره یوسف اشاره کرد و گفت: «خداوند در احسن القصص برای حضرت یوسف مرتبته را قرار داده است که اولین آن تعلیم تاویل حدیث است که حضرت یوسف بر اساس آن آینده نگری و آینده نگاری می کرد. مرتبه دیگر دانش و حکمتی بود که به ایشان داده شد و با آن سیاست گذاری می کرد و مرتبه بعدی دانش و امانتداری است که حضرت یوسف با آن برنامه ریزی و اجرا را انجام می داد.» وی تاکید کرد: «خداوند در سوره یوسف مسیر حکمرانی را بر اساس آینده نگری، آینده نگاری، سیاست گذاری، قانون گذاری و برنامه ریزی ترسیم می کند. بر اساس این سوره میبایست حکمرانی دارای ابعاد خاصی است و باید از مشاوران عالم و حکیم، برنامه یا دوره زمانی مطابق با محیط پیرامونی، تغییر سبک زندگی، استفاده از فناوری و انتخاب مدیران عظیم و امین استفاده کرد.» دکتر طهرانچی با اشاره به آیه ۲۵۱ سوره بقره گفت: «وقتی بحث حکمرانی و اداره جوامع مطرح می شود با دوگانه علم و حکمت مواجه هستیم. این دوگانه در سوره های نساء و صاد نیز دیده می شود و همواره در بحث حکمرانی، در قرآن حکمت و علم به عنوان دو لازمه حکمرانی مطرح است. حکمت چیزی است که پیامبران به بشر تعلیم دادند و یک خیر کثیر است. نکته دیگری که در حکمرانی اهمیت دارد جهت دار بودن ابزار علم است. خداوند در آیه ۲۵ سوره حدید به شناخت پدیده و کارکرد و جهت مندی آن اشاره کرده است. همچنین درباره فناوری نیز در آیه ۸۰ سوره انبیا به کارکرد علم و فناوری اشاره شده که باید جهت دار باشد. جهت سیاست «لِتُحْيِيَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ» است.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «خداوند در آیه ۲۱۹ سوره بقره درباره سوالی که از حضرت محمد (ص) در مورد حکم شراب و قمار می پرسند، با منطق دو وجه «اثم کبیر» و «منافع للناس» را بیان می کند و در ادامه می فرماید «لِيُحْيِيَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ». یعنی یکی از حکمت است و دیگری منافع للناس است که از علم می آید. قاعده گذار به حکمت و علم اشاره دارد و جمع این دو، حکمتی است که تبیین می شود.» وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به ویژگی اندیشه های رهبری در راهبری نظام جمهوری اسلامی گفت: «وقتی اندیشه های رهبر معظم انقلاب در راهبری نظام را مرور می کنیم، شاهدیم که این اندیشه ها ابتدای به قرآن، مکتب اهل بیت (ع) و باورمندی مطلق به سنت های الهی دارد. در جمهوری اسلامی ایران سیاست گذاری که ابتدای «چگونگی» است، برعهده رهبری است. سوال این است که آیا فقط یک متجه در مقام رهبری کفایت می کند یا رهبر باید دارای مکتب سیاست گذاری باشد.» رئیس دانشگاه آزاد با بیان اینکه حکمرانی را باید با تعیین پارادایم، مکتب، هدف و رویکرد انجام داد، گفت: «ما از مقام معظم رهبری گزاره ها را می شنویم اما پشت این گزاره ها، یک الگوی ذهنی است که این الگو همان اندیشه های راهبری ایشان است. اندیشه هایی که ایشان در این ۳۰ سال مطرح کرده اند، یک نگاه به قرآن کریم در حوزه حکمرانی و سبک زندگی است که قرآن را برای حکمرانی، پاسخگویی به نیازهای امروز بشر و مواجهه با نظم جهانی به زندگی ما آورده اند.» وی به دیدگاه مقام معظم رهبری درباره تحول اشاره کرد و افزود: «تحول مشخصه نظام جمهوری اسلامی ایران است و زمانی که رهبر معظم انقلاب از تحول سخن می گویند اشاره ای به استفاده از علم غرب ندارند، بلکه می فرمایند بدون پشتوانه فکری، تحول اتفاق نمی افتد و باید از دارایی معنوی خود استفاده کنیم. این نگاه نشان می دهد که

ما یک دارایی معنوی داریم و باید به آن اتکا کنیم.» دکتر طهرانچی خاطرنشان کرد: «مقام معظم رهبری در تفسیر سوره تغابن درباره انتخاب جزیه ۲۷ و ۲۸ قرآن کریم برای تفسیر می فرمایند که سوره های این دو جزیه غالباً مدنی است و مربوط به بعد از تشکیل حکومت اسلامی توسط پیامبر اعظم (ص) می شود؛ یعنی اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری مربوط به دوران تشکیل حکومت اسلامی است و این بحث ویژگی منحصر به فرد و نگاه قرآنی ایشان به عنوان یک عالم قرآنی است که دوران پس از تشکیل حکومت اسلامی را در همه ابعاد نگاه می کنند. مقام معظم رهبری به وجود موضوعات مهم اسلامی در سوره تغابن اشاره می کنند و وقتی به «آله المُلُک» می رسند، می فرمایند: اساس حکمرانی ما در «آله المُلُک» است و توضیح می دهند که «ملک به معنای حکومت و سلطنت است. «آله المُلُک» یعنی اختیار و اراده آفرینش در دست خداست. ملک حقیقی، ملک الهی است. همچنین «آله المُلُک» مبنای فلسفه سیاسی و نظام سیاسی و اجتماعی اسلام هم هست. نظام سیاسی اسلام، نظام حکومت الهی است. حاکمیت الهی است. حاکمیت الهی به معنای همه جانبه و کامل، یعنی هم قانون از سوی خداست و هم مجری قانون منصوب خداست. این نگاه که اساساً ما چگونه می خواهیم حکمرانی کنیم، از «آله المُلُک» شروع می شود.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «مقام معظم رهبری در تفسیر آیه «لَخَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرْنَاهُنَّ وَأَخْسَنَّا صُوْرَهُنَّ وَإِلَیْهِ الْمَصِیْرُ» از سوره تغابن می فرمایند قوانین اسلام مطابق با قوانین طبیعت است و به همین دلیل این نگاه به علم ایشان را متمایز کرده است. همچنین ایشان در تفسیر این سوره مبارکه «وضوح شعارهای انقلاب شبیه شعارهای انبیا (ع)»، «سوء استفاده زورگوها از تحقیر مردم در گذشته و حال»، «تفاوت رویکرد انسان معتقد به معاد با منکران» و «نقش ایمان به خداوند در تحول مسائل» را مطرح می کنند.» رئیس دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «نقش ایمان به خداوند در تحول مسائل بحثی است که در مساله غزه نمود آن را می بینیم. همچنین یکی از دلایلی که گرویدن به اسلام در دنیا افزایش پیدا کرده است، این آیه شریفه است که خداوند می فرماید «مَأْصَافٌ مِنْ مُصِیْبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ». وی افزود: «مقام معظم رهبری درباره بحث حکمت در تفسیر آیه «وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ هُوَ اللَّهُ يَكُلِّ سُنْةً عَلَیْهِ» می فرمایند اگر انسان خداوند را با صفات حقیقی خدا، یعنی همان صفاتی که وجود پروردگار و بندگانش شایسته آن ما را به آن صفات هدایت کردند بشناسند دل انسان به حوادث عالم هدایت می شود، یعنی خود افراد بالیمان را هدایت می کنند، دل های مومن را با زوایای پنهان و مخفی زندگی که انسان نمی تواند آن زوایا را با عقل و فهم معمولی خود بفهمد، هدایت می کند، این حکمت است.» رئیس دانشگاه آزاد گفت: «این تعریف حکمت که مقام معظم رهبری دارند حکمرانی است که فقط ملکی نیست، بلکه اثر ملکوت بر ملک را هم درک می کند.» دکتر طهرانچی در پایان خاطرنشان کرد: «اگر نوع رهبری مقام معظم رهبری را دقیق ببینیم، مالاصل از نکات ویژه ای است که می شود هدایت خداوند بر قلب مومن را، که حکمتی است که خداوند به عنوان خیر کثیر به ایشان داده است، استخراج کرد. بر اساس آیه ۳۰ سوره روم انسان ها فضایی ساخته اند که نتیجه آن تلخ بود و نیاز به یک ارجاع و بازگشت دارند که بازگشت به حکمرانی علم و حکمت بنیان، بر ابتدای قرآن کریم و مکتب اهل بیت (ع) است که در اندیشه مقام معظم رهبری به نیکی می توان یافت.»